

Bryssel 13.2.2019
COM(2019) 81 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE
implisiittisistä vastuista, jotka saattavat vaikuttaa julkisen talouden talousarvioihin

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE
implisiittisistä vastuista, jotka saattavat vaikuttaa julkisen talouden talousarvioihin

SISÄLLYSLUETTELO

1. TAUSTA	2
2. YLEISKATSAUS EUROSTATIN TIEDONKERUUSEEN NEUVOSTON DIREKTIIVIN 2011/85/EU PUITTEISSA	3
2.1. Raportointi direktiivin 2011/85/EU 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti	3
2.2. Toimitusajat	3
2.3. Indikaattoreiden kuvaus	4
2.3.1. Valtiontakaukset	4
2.3.2. Taseen ulkopuoliset julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet.....	4
2.3.3. Julkisyhteisöjen järjestämättömät lainat	5
2.3.4. Julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltujen Julkisessa määräysvallassa olevien yhteisöjen (julkisten yritysten) velat.....	5
3. EHDOLLISIA VELKOJA KOSKEVAN EUROSTATIN TIEDONKERUUN TULOKSET	6
3.1. Tietojen täydellisyys ja kattavuus	6
3.1.1. Valtiontakaukset	6
3.1.2. Taseen ulkopuoliset julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet.....	7
3.1.3. Järjestämättömät lainat	7
3.1.4. Julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltujen julkisessa määräysvallassa olevien yhteisöjen velat	7
3.2. Tietojen vertailukelpoisuus	7
4. MUU EUROSTATIN TIEDONKERUU	8
4.1. Rahoitussektoriin liittyvät julkisyhteisöjen ehdolliset velat.....	8
4.2. Muut Eurostatin tietolähteet.....	8
5. PÄÄTELMÄT	9

1. TAUSTA

Euroopan kansantalouden tilinpito- ja aluetilinpitojärjestelmästä Euroopan unionissa annetun asetuksen (EU) N:o 549/2013 11 artiklassa¹ (jäljempänä ”EKT 2010”) vaaditaan, että komissio antaa vuoteen 2018 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle toisen kertomuksen, jossa arvioidaan, missä määrin komission (Eurostat) julkaisemat tiedot vastuista edustavat kaikkia julkisyhteisöjen ulkopuolisia implisiittisiä vastuuta, ehdolliset sitoumukset mukaan lukien. Edellinen komission (Eurostat) antama kertomus aiheesta julkaistiin vuonna 2015² ja siinä esiteltiin sen aikaisen vaiheen tietoa julkisen ja yksityisen sektorin välisistä kumppanuuksista ja muista julkisyhteisöjen ulkopuolisista implisiittisistä vastuista, ehdolliset sitoumukset mukaan lukien.

Sitoumuksia kutsutaan *ehdollisiksi*, koska ne ovat luonteeltaan vain mahdollisia, eivätkä todellisia sitoumuksia. Tämänkaltaisten tietojen keruun merkitys tunnustetaan nimenomaisesti EKT 2010:n liitteen A kohdassa 5.11: *”Vaikka ehdollisia varoja ja velkoja ei kirjata tileihin, niillä on merkitystä politiikan suunnittelun ja analyysien kannalta, joten niistä on kerättävä tiedot, jotka esitetään lisätiedoissa. Vaikka ehdollisista veloista ja varoista suoritettavat maksut eivät välttämättä toteudu, niiden huomattava osuus voi olla merkinä ehdollisia varoja ja velkoja tarjoavien yksiköiden liiallisesta riskinotosta.”* On korostettava, että ehdolliset velat eivät ole osa julkista velkaa sellaisena kuin se on määritelty liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehdyn pöytäkirjan soveltamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 479/2009³.

Tässä kertomuksessa esitetään päivitetty katsaus Eurostatin käytettävissä oleviin tietoihin. Sen painopiste on tiedoissa, jotka Eurostat on kerännyt ehdollisista veloista vuonna 2011 hyväksytyn EU:n talouden ohjausjärjestelmän vahvistamista koskevan säädöspaketin (ns. ”six-pack”) sekä erityisesti jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU mukaisessa tietojen keräämisessä⁴. Kyseisen direktiivin 14 artiklan 3 kohdassa vahvistettiin uudet jäsenvaltioihin sovellettavat tilastovaatimukset:

”Jäsenvaltioiden on kaikkien julkisyhteisöjen alasektoreiden osalta julkaistava asiaankuuluvat tiedot ehdollisista veloista, joilla on potentiaalinen tuntuva vaikutus julkisen talouden talousarvioihin, mukaan lukien valtion takaukset, järjestämättömät lainat ja julkisten yritysten toiminnasta aiheutuvat vastuut, niiden laajuus mukaan lukien. Jäsenvaltioiden on myös julkaistava tiedot julkisyhteisöjen osallistumisesta yksityisten ja julkisten yritysten pääomaan taloudellisesti merkittävien määrien osalta”.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 549/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, Euroopan kansantalouden tilinpito- ja aluetilinpitojärjestelmästä Euroopan unionissa, EUVL L 174, 26.6.2013, s. 1.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1435910317596&uri=CELEX:52015DC0314>

³ Neuvoston asetus (EY) N:o 479/2009, annettu 25 päivänä toukokuuta 2009, Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehdyn pöytäkirjan soveltamisesta (EUVL L 145, 10.6.2009, s. 1).

⁴ Neuvoston direktiivi 2011/85/EU, annettu 8 päivänä marraskuuta 2011, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista, EUVL L 306, 23.11.2011, s. 41.

Edellä mainitun direktiivin mukaisesti kerätty tieto on jäsenvaltioiden ehdollisia velkoja koskevien tietojen pääasiallinen lähde. Lisäksi Eurostatin muut tiedonkeruumuodot (muun muassa *talouskriisiä koskeva lisätaulukko ja liiallisia alijäämiä koskevaan menettelyyn liittyvä kyselylomake*) tarjoavat rajoitettua ja/tai luottamuksellista tietoa tietyistä ehdollisen velan muodoista. Tässä kertomuksessa esitetään myös näistä lähteistä saatavilla olevan tiedon laajuus.

2. YLEISKATSAUS EUROSTATIN TIEDONKERUUSEEN NEUVOSTON DIREKTIIVIN 2011/85/EU PUITTEISSA

2.1. Raportointi direktiivin 2011/85/EU 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti

Eurostatin johtama työryhmä sopi direktiivin tilastollisten vaatimusten täytäntöönpanosta yhteistyössä jäsenvaltioiden ja rahoituksen pääosaston kanssa⁵. Työryhmän loppuraportissa esitetään muun muassa useita malleja ja niihin liittyviä muistioita, joissa selvitetään ehdollisia velkoja koskevien tietojen julkaisemisen metodologiaa, pakollisten tietojen laajuutta, jaksotusta ja ajantasaisuutta jäsenvaltioiden ja Eurostatin osalta.

Raportissa täsmennetään, että Eurostat kerää ja julkaisee valikoituja indikaattoreita, jotka liittyvät ehdollisiin velkoihin, muun muassa *valtion takauksiin, taseen ulkopuolisiin julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin, julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltujen julkisessa määräysvallassa olevien yhteisöjen (julkisten yritysten) velkoihin sekä järjestämättömiin lainoihin (julkinen varallisuus)*. Jäsenvaltioiden olisi julkaistava samat indikaattorit kansallisella tasolla sekä lisäksi tiedot julkisyhteisöjen osallisuuksista yritysten pääomaan.

Eurostatin tiedonkeruujärjestelmiin tarvittavat muutokset esitettiin liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn kyselylomakkeen liitteessä neuvoston asetuksen (EY) N:o 479/2009 8 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti. Malleja ja soveltamisohjeita annettiin 22 päivänä heinäkuuta 2013 annetussa Eurostatin päätöksessä, joka koski *liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn kyselylomakkeeseen liitettävää ehdollisia velkoja ja mahdollisia sitoumuksia koskevaa liitettä*⁶. Päätöksessä täsmennetään myös, että Eurostat kokoaa julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltujen julkisessa määräysvallassa olevien yhteisöjen (julkisten yritysten) velkoja koskevia tietoja sen aineiston pohjalta, joka on kerätty vuonna 2011 käyttöön otetulla julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltuja julkisessa määräysvallassa olevia yhteisöjä koskevalla kyselylomakkeella⁷.

Kaikki indikaattorit on ilmoitettava Eurostatille miljoonina kansallisessa valuutassa yksittäisten julkisyhteisöjen alasektorien tasolla. Tietojen kattavuutta, määritelmiä, estimaattien käyttöä ja ajantasaisuutta koskeva metatieto on toimitettava Eurostatille tietojen mukana.

2.2. Toimitusajat

Kansallisen tilastokeskuksen olisi toimitettava ”*liiallisia alijäämiä koskevaan menettelyyn liittyvän kyselylomakkeen ehdollisia velkoja ja mahdollisia sitoumuksia koskeva liite*” Eurostatille vuosittain ennen vuoden t joulukuun 31. päivää. Tietojen

⁵ Vuonna 2012 järjestettiin kolme työryhmän kokousta: 29. kesäkuuta, 5. syyskuuta ja 6. marraskuuta.

⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/2041337/ESTAT-decision-Suppl-on-conting-liab-EDP-Q.pdf/0b35165a-ee53-470a-a15a-7beaa98aac8b>

⁷ Raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomitea antoi kyselylomakkeesta myönteisen lausunnon vuonna 2011. Tiedot kerätään vuosittain. Ensimmäinen tiedonkeruu toteutettiin joulukuussa 2012.

olisi katettava vähintään neljä vuotta (t-1:n ja t-4:n välinen ajanjakso) ja vapaavalintaisesti aiempien tietojen korjaukset (t-5 ja vanhemmat). *Julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokitettuja julkisessa määräysvallassa olevia yhteisöjä koskeva kyselylomake* olisi toimitettava samaan päivään mennessä ja siinä olisi annettava tiedot vuodesta t-1 (tai t-2, jos uudempia tietoja ei ole saatavilla).

2.3. Indikaattoreiden kuvaus

Tässä osassa esitetään sovitut käsitteet ja määritelmät ehdollisia velkoja koskevien tietojen julkaisua varten. Ohjeet niiden soveltamiseen jäsenvaltioiden toimittaessa tietoja Eurostatille on kuvattu kohdassa 3. On korostettava, että alla olevat indikaattorit ovat luonteeltaan heterogeenisiä ja edustavat erityyppisiä mahdollisia vaikutuksia julkiselle taloudelle. Lisäksi joissakin tapauksissa sama julkisen talouden riski saattaa näkyä kahdessa tai useammassa indikaattorissa. Esimerkiksi silloin, kun valtio takaa julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokitellun julkisessa määräysvallassa olevan yhteisön velan, mahdolliset riskit ilmoitetaan sekä *takauksia* että *julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltujen julkisessa määräysvallassa olevien yhteisöjen velkoja* koskevissa tiedoissa. Siten julkisen talouden kokonaisriskin arviointi laskemalla indikaattorit yhteen voi yliarvioida mahdollisen vaikutuksen.

2.3.1. Valtiontakaukset

Eurostat kerää tietoja julkisyhteisöjen velkojen takausten jäljellä olevista määristä. Tiedot kattavat vain julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokitetuille yhteisöille myönnetyt takaukset. Tiedot voidaan jakaa alasektoreittain, paitsi sosiaaliturvarahastojen osalta, mikä ei ole merkityksellistä suurimmalle osalle jäsenvaltioita. Tiedot ilmoitetaan nimellisarvona.

Tiedot kattavat sekä kertaluonteiset että standarditakausvastuut. Kertaluonteiset takaukset ovat yksittäisiä takauksia, eivätkä takaajat pysty luotettavasti arvioimaan maksuvaatimuksiin liittyviä riskejä. Kertaluonteiset takaukset liittyvät velkainstrumentteihin (kuten lainoihin ja joukkovelkakirjoihin). Tiedot kuvaavat julkisyhteisöjen takaaman velan kokonaismäärää, lukuun ottamatta velkoja, jotka valtio on jo siirtänyt itselleen EKT 2010 -kirjanpidon mukaisesti. Julkisille yrityksille ja rahoituslaitoksille myönnettyistä kertaluonteisista takauksista on saatavilla lisäjaottelu.

Standarditakaukset ovat takauksia, joita annetaan suuria määriä ja yleensä suhteellisen pienille nimellisummille ja samanlaisin ehdoin. On mahdotonta arvioida tarkkaan, kuinka suuri on tiettyyn yhteen lainaan liittyvä takaisinmaksuriski, mutta suuresta määrästä tällaisia lainoja on mahdollista arvioida, kuinka monen takaisinmaksu laiminlyödään. Esimerkkejä ovat asuntolainatakaukset, opintolainatakaukset jne. Standarditakauksia koskevat tiedot sisältävät tästä instrumentista katetut kokonaisvarat.

2.3.2. Taseen ulkopuoliset julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet

Taseen ulkopuolinen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus⁸ tarkoittaa, ettei varoja pidetä julkisen vallan taloudelliseen omistukseen kuuluvina eikä kiinteän pääoman bruttomuodostusta kirjata julkisiin menoihin silloin, kun ne aiheutuvat.

⁸ Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet, sellaisena kuin ne on määritelty EKT 2010:n liitteen A kohdassa 20.276 ja yksityiskohtaisemmin [julkistalouden alijäämää ja velkaa koskevan Eurostatin ohjeen \(Eurostat Manual on Government Deficit and Debt\)](#) osassa VI.4.

Eurostat kerää tietoja taseen ulkopuolisista maksamattomien velkojen kokonaismäärästä. Ne olisi ilmoitettava tarkistettuna pääoman arvona, joka vastaa alkuperäistä sopimuksen mukaista pääoma-arvoa, josta vähennetään asteittain sopimuskauden aikana ”taloudellisen arvon alenemisen” määrä, joka lasketaan estimaattien tai toteutuneiden tietojen perusteella. Tarkistettu pääoman arvo kuvaa varallisuuserän käypää arvoa ilmoitusajankohtana. Määrä on arvio kiinteän pääoman bruttomuodostuksesta ja velan vaikutuksista siinä tapauksessa, että valtio olisi ottanut varat haltuunsa sopimuksen voimassaoloaikana. Tiedot kerätään julkisyhteisöistä ja kaikista alasektoreista ja ilmoitetaan nimellisarvona.

2.3.3. *Julkisyhteisöjen järjestämättömät lainat*

Tiedot kerätään julkisyhteisöjen tarjoamien järjestämättömien lainojen kannasta (julkisyhteisöjen varat). Laina on järjestämätön silloin, kun koron tai lainapääoman maksut ovat erääntyneet vähintään 90 päivää sitten, tai vähintään 90 päivän koronmaksut on sopimuksen nojalla pääomitettu, uudelleenrahoitettu tai lykätty yhteisestä sopimuksesta, tai kun maksut ovat alle 90 päivää myöhässä mutta on muita perusteltuja syitä (kuten velallisen konkurssihakemus) epäillä maksujen täysimääräistä suorittamista. Tiedot ilmoitetaan nimellisarvona. Konsolidoitu luku julkisyhteisöistä ja yksityiskohtaiset tiedot alasektoreista ovat saatavilla.

2.3.4. *Julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltujen Julkisessa määräysvallassa olevien yhteisöjen (julkisten yritysten) velat*

Julkisessa määräysvallassa oleva yhteisö on yksikkö, jonka osalta julkisyhteisöillä on mahdollisuus päättää sen toiminnan yleisistä suuntaviivoista tai ohjelmasta (EKT 2010, liite A, kohta 20.18)⁹. Nämä julkisessa määräysvallassa olevat yhteisöt (julkiset yritykset) luokitellaan useimmissa tapauksissa julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle johtuen niiden toiminnasta markkinayksikköinä.

Julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltujen julkisessa määräysvallassa olevien yhteisöjen (julkisten yritysten) velat määritellään velkavarantoina vuoden lopussa, useimmiten yritysten liikekirjanpidon perusteella. Jäsenvaltiot voivat valita, mitä perustetta ne käyttävät tietoja ilmoittaessaan: joko yrityksen liikekirjanpitoa (mukaan lukien kaikki velat yrityksen tilinpäätöksistä) tai kansantalouden tilinpitoa (muut velat pois luettuina). Myös EMU-kriteerien mukaisia velkoja koskevat tiedot voitaisiin ilmoittaa, jos ne ovat saatavilla.

Tiedot kattavat julkisessa määräysvallassa olevat yksiköt, jotka ilmoittavat 0,01 prosenttia BKT:stä ylittävistä veloista ja jotka luokitellaan EKT 2010: n mukaan sektoreihin yritykset ja rahoituslaitokset sekä ulkomaat. Tiedot ilmoitetaan yksittäisistä yksiköistä, ei sulautetusta konsernitilinpäätöksestä.

Tiedot veloista esitetään jaoteltuina rahoitustoimintaan osallistuvien yksiköiden mukaan¹⁰ ja muulla alalla toimivien yksiköiden mukaan; näihin kuuluvat tappiolliset muiden alojen yksiköt. Lisäksi tiedoista on mahdollista tunnistaa valvontaa suorittava julkisyhteisöjen alasektori.

⁹ Julkista määräysvaltaa määritettäessä on otettava huomioon tietyt indikaattorit (yksityiskohtaiset tiedot kustakin arviointiperusteesta esitetään EKT 2010:n liitteen A kohdassa 20.309).

¹⁰ Rahoitustoimintaan osallistuvien yksiköiden velat käsittävät seuraavat NACE-päälukot: 64) Rahoituspalvelut pl. keskuspankki, 65) Vakuutustoiminta, 66) Rahoitusta palveleva toiminta.

3. EHDOLLISIA VELKOJA KOSKEVAN EUROSTATIN TIEDONKERUUN TULOKSET

Ensimmäinen tiedonkeruu toteutettiin joulukuussa 2014 ja siitä lähtien tiedot on kerätty säännöllisesti vuosittain. Eurostat on seurannut järjestelmällisesti, kuinka hyvin jäsenvaltiot ovat noudattaneet työryhmän ohjeita, tuonut esiin parannettavia alueita ja kannustanut jäsenvaltioita parantamaan tietojen laatua. Alla olevissa kohdissa esitetään tietojen täydellisyysaste ja kattavuus ottaen huomioon vuoden 2017 tiedonkeruun tulokset.

Kaikki jäsenvaltiot toimittivat Eurostatille *ehdollisia velkoja ja mahdollisia sitoumuksia koskevan liitteen* lähellä joulukuun 2017 lopulle asetettua määräaika. Eurostat julkaisi ensimmäiset luvut tietokannassaan 29. tammikuuta 2018 miljoonina kansallisessa valuutassa sekä prosentteina BKT:stä^{11,12}. Samalla julkaistiin asiaan liittyviä metatietoja ja maakohtaisia alaviitteitä¹³. Julkaisun yhteydessä annettiin myös lehdistötiedote¹⁴. Tärkeimmät tulokset esitetään tämän kertomuksen liitteessä 1.

3.1. Tietojen täydellisyys ja kattavuus

Kaikki jäsenvaltiot toimittivat ehdollisia velkoja ja mahdollisia sitoumuksia koskevan liitteen täytettynä sekä vastauksen kyselyyn, joka koski julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltuja julkisessa määräysvallassa olevia yhteisöjä. Tietojen kattavuus vaihtelee indikaattoreittain ja jäsenvaltioittain.

3.1.1. Valtiontakaukset

Kaikki jäsenvaltiot toimittivat luvut, jotka koskevat julkisyhteisöjen valtiontakausten kokonaismäärää pakollisten vuosien 2013–2016 osalta. Tietojen täydellisyys ja kattavuus on hyvä useimpien jäsenvaltioiden kohdalla. Kolmelta jäsenvaltiolta (Kreikka, Ranska ja Italia) tarvitaan vielä parannuksia paikallishallinnon alasektoria koskevien tietojen saatavuuden ja kattavuuden suhteen.

Tšekin tasavallan antamat julkisyhteisön sektoriin sisältyviä yrityksiä koskevat tiedot eivät ole täysin kattavat, mutta ne sisältävät kaikki merkittävät yksiköt. Unkarin antamat tiedot valtion ja paikallishallinnon budjettitaloudesta sekä uudelleen luokitelluista suurista valtionyrityksistä ovat kattavat, mutta tietoja ei ole kerätty äskettäin uudelleen luokitelluille lakisääteisille takuurahastoille, uudelleen luokitelluille pienille valtio- tai paikallishallinto-omisteisille julkisille yrityksille tai voittoa tavoittelemattomille yhteisöille myönnettyistä takauksista. Hallinnollisten tai tilastollisten tietojen keräämiseksi uudelleen luokitelluilta pieniltä yhteisöiltä ei ole myöskään suunnitelmaa. Suomen antamat paikallishallintoa koskevat tiedot eivät ole täysin konsolidoituja.

Joidenkin jäsenvaltioiden (Tanska, Kroatia ja Puola) paikallishallinnon standarditakauksia koskevat tiedot eivät ole saatavilla, mutta summan vaikutuksen ei odoteta olevan merkittävä takauksien kokonaistason kannalta.

¹¹ Indikaattoreiden laskennassa käytetään liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhteydessä lokakuussa 2017 ilmoitettuja BKT-lukuja.

¹² <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/data/database>

¹³ http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/gov_cl_esms.htm ja

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/6611302/Contingent-Liabilities-Footnotes.pdf>

¹⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/8624398/2-29012018-AP-FI.pdf/ee504046-6ccc-4b79-8dfb-7a5e1d38328f>

3.1.2. Taseen ulkopuoliset julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet

Kaikki jäsenvaltiot toimittivat tiedot taseen ulkopuolisista julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksista pakolliselta ajanjaksolta 2013–2016. Tietojen täydellisyys ja kattavuus on hyvä useimpien jäsenvaltioiden kohdalla. Parannuksia tarvitaan Slovenialta ja Yhdistyneeltä kuningaskunnalta, joiden paikallishallintoa koskevat tiedot eivät ole saatavilla; summien ei kuitenkaan odoteta olevan merkittäviä. Myöskään Suomen paikallishallintoa koskevat tiedot eivät välttämättä ole kattavat.

3.1.3. Järjestämättömät lainat

Järjestämättömiä lainoja koskevien tietojen täydellisyydessä ja kattavuudessa on vielä merkittävästi parantamisen varaa. 24 jäsenvaltiota toimitti tiedot pyydetyltä ajanjaksolta 2013–2016. Neljä jäsenvaltiota – Belgia, Ranska, Kroatia ja Kypros – eivät ole vielä kukaan toimittaneet tietoja julkisyhteisöjen järjestämättömistä lainoista.

Lisäksi Italian, Portugalin ja Suomen toimittamat tiedot eivät ole kattavia. Kreikan antamat tiedot eivät kata sosiaaliturvan sektoria, kun taas Espanjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimittamat tiedot eivät ole kattavat paikallishallinnon osalta, mutta summien ei kuitenkaan uskota olevan merkittäviä.

3.1.4. Julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltujen julkisessa määräysvallassa olevien yhteisöjen velat

Kaikki jäsenvaltiot vastasivat julkisessa määräysvallassa olevia yhteisöjä koskevaan Eurostatin kyselylomakkeeseen, jonka perusteella lasketaan julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltujen julkisessa määräysvallassa olevien yhteisöjen velkoja koskevat tietosarjat. Useimpien jäsenvaltioiden antamat tiedot viittaavat vuoteen 2016, paitsi Tšekin, Ranskan, Saksan ja Itävallan sekä osittain Italian ja Maltaan tiedot, jotka viittaavat vuoteen 2015. Suurin osa jäsenvaltioista on toimittanut täydelliset tiedot, jotka kattavat kaikki valvontaa suorittavat julkisyhteisöjen alasektorit, mutta joissakin tapauksissa tarvitaan vielä parannuksia.

Ranskan ja Irlannin antamat tiedot eivät ole täysin kattavat paikallishallinnon osalta. Kreikan ja Belgian tapauksessa tiedoista puuttuu joitakin valtion hallinnoimia pienempiä yksiköitä, mutta summien ei odoteta olevan merkittäviä. Puolan tietoihin ei sisälly yksiköitä, joiden palveluksessa on alle 10 työntekijää.

3.2. Tietojen vertailukelpoisuus

Ehdollisia velkoja koskevat tiedot ovat maakohtaisia, ja ne liittyvät kiinteästi jäsenvaltion talous-, rahoitus- ja oikeudelliseen rakenteeseen. Kerättävien tietojen kattavuudessa ja täydellisyydessä on saavutettu merkittävää edistystä. Tietojen kattavuus ei kuitenkaan ole vielä täydellistä kaikkien jäsenvaltioiden osalta, kuten edellä on kuvattu ja jäsenvaltioiden tietojen yhteydessä julkaistuissa alaviitteissä on mainittu.

Yleisesti ottaen valtion takauksia, järjestämättömiä lainoja ja taseen ulkopuolisia julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia koskevien tietojen vertailukelpoisuus on tyydyttävällä tasolla. Sen sijaan julkisten yritysten velkoja koskevien tietojen vertailukelpoisuus on rajallinen.

Tämän indikaattorin kohdalla on otettava huomioon tietojen kattavuusongelmien lisäksi muitakin näkökohtia, kun lukuja analysoidaan eri jäsenvaltioiden välillä. Ensinnäkin julkisten yritysten velkoja koskevia tietoja ei konsolidoida, mikä tarkoittaa, että näiden yksiköiden velkojen velkojina saattaisivat olla saman

yrittäjäryhmän yksiköt ja nämä summat eivät ole erotettavissa ilmoitetuista tiedoista. Toiseksi tietojen keruu koskee ainoastaan velkoja, joita ei nettouteta saatavilla. Tämä seikka on erittäin tärkeä rahoituslaitosten tapauksessa, sillä näillä on yleensä huomattavia määriä sekä varoja että velkoja. Lisäksi joillain jäsenvaltioilla on enemmän julkisyhteisöjen hallinnoimia ja rahoituspalveluihin osallistuvia yksiköitä kuin toisilla, ja siten niiden ilmoittamat velat ovat suuremmat kuin niillä jäsenvaltioilla, joissa kyseisiä yksiköitä ei ole tai niitä on hyvin vähän. Lisäksi joissakin jäsenvaltioissa suuri osa rahoituslaitosten ilmoittamista veloista koskee kotitalouksien tai muunlaisten yksityisten tai julkisten yksiköiden talletuksia julkisiin pankkeihin.

On myös syytä mainita, että kootessaan julkisten yritysten velkoja jäsenvaltiot voisivat valita, mitä perustetta ne käyttävät tietoja ilmoittaessaan: joko liikekirjanpitoa tai kansantalouden tilinpitoa. Liikekirjanpidon määritelmien mukaan jäsenvaltiot ottivat mukaan kaikki yrityksen tilinpäätökseen sisältyvät velat, mukaan lukien myös erän ”muut velat”. Useimmat jäsenvaltiot ilmoittivat velat tämän lähestymistavan mukaisesti. Kuitenkin muutamat jäsenvaltiot (Espanja, Belgia, Alankomaat ja Slovakia) ilmoittivat velat EMU-kriteerien mukaisesti, erityisesti valuuttaa ja talletuksia, joukkovelkakirjoja ja lainoja koskevia velkoja koskevat tiedot (kuten määritelty EKT 2010:ssa), ja lukuun ottamatta erää ”muut ostovelat”.

4. MUU EUROSTATIN TIEDONKERUU

4.1. Rahoitussektoriin liittyvät julkisyhteisöjen ehdolliset velat

Eurostat on lokakuusta 2009 lähtien kerännyt säännöllisesti (osana kunkin liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn mukaista puolivuositietoista ilmoitusta¹⁵) tietoa julkisyhteisöjen ehdollisista veloista ”rahoituslaitosten tukemiseksi tehtäviä valtion tukitoimia koskevan lisätaulukon” avulla¹⁶. Siinä annetaan tietoja, jotka liittyvät todellisiin ja mahdollisiin vaikutuksiin, joita rahoituslaitoksille annetulla tuella on julkisyhteisöjen alijäämään ja velkaan.

Tiedot rahoitussektoriin liittyvistä julkisyhteisöjen ehdollisista veloista julkaistaan Eurostatin verkkosivustolla¹⁷ kustakin EU:n jäsenvaltiosta – mukaan luettuna yhteenveto, jossa on aggregoidut tiedot EU:n ja euroalueen osalta – ja ne kattavat vuodet 2007–2017.

4.2. Muut Eurostatin tietolähteet

Eurostat on kerännyt jo yli kymmenen vuoden ajan joitakin tietoja valtion takauksista ja taseen ulkopuolisista julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksista myös liiallisia alijäämiä koskevaan menettelyyn liittyvän kyselylomakkeen taulukoista (jotka eivät ole julkisia), joita on toimitettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn mukaisessa ilmoituksessa. Kerättyjä tietoja ei julkaista, vaan Eurostat käyttää niitä sisäisiin tarkoituksiin eli liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn

¹⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit-procedure/edp-notification-tables>

¹⁶ ”Lisätaulukko” kerätään rahoituslaitosten ja -markkinoiden tukemiseksi finanssikriisin aikana toteutettujen julkisten tukitoimien tilastoinnista 15 päivänä heinäkuuta 2009 tehdyn Eurostatin päätöksen mukaan. Lisätietoja ks. ”Eurostat supplementary table for reporting government interventions to support financial institutions: Background note (April 2018)” <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/8441002/Background-note-on-gov-interventions-Apr-2018.pdf/54c5e531-688b-427b-80a1-46e471f3a54b>

¹⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit/supplementary-tables-financial-crisis>

raportoinnin laadunvarmistukseen. Lisäksi kerätään valtion takauksia koskevia aggregoituja tietoja osana vuotuista julkisen velan rakennetta koskevaa ”Structure of government debt” -kyselylomaketta, joka julkaistaan Eurostatin verkkosivustolla noin t + 6 kuukauden kuluttua viitejakson päättymisestä.¹⁸

5. PÄÄTELMÄT

Ehdollisia velkoja koskevien tietojen kerääminen neuvoston direktiivin 2011/85/EU yhteydessä on lisännyt saatavilla olevaa tietoa julkisyhteisöjen implisiittisistä vastuista. Ennen direktiivin täytäntöönpanoa Eurostat keräsi vain osittaisia ja pääosin julkaisemattomia tietoja takauksista ja taseen ulkopuolisista julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksista. Jäsenvaltiot alkoivat työryhmän raportin mukaisesti julkaista tarvittavia tietoja kansallisella tasolla ja toimittaa niitä Eurostatille yhdenmukaisella ja kattavalla tavalla. Ensimmäisestä tiedonkeruusta vuonna 2014 alkaen monet jäsenvaltiot ovat päivittäneet ja tarkistaneet lukuja noudattaakseen paremmin työryhmän suuntaviivoja. Tässä vaiheessa useimpien jäsenvaltioiden osalta on useimmista indikaattoreista saatavilla täydelliset tiedot, joiden kattavuus on hyvä. Eurostat arvostaa suuresti jäsenvaltioiden tekemiä ponnisteluja ja on tyytyväinen saatuihin tuloksiin.

Tästä huolimatta, kuten edellä on todettu, tiedot eivät ole vielä kaikilta osin täysin kattavat. Erityisesti on parannettava järjestämättömiä lainoja ja julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltujen julkisessa määräysvallassa olevien yhteisöjen velkoja koskevaa tietoa. Eurostat tulee jatkamaan työtä jäsenvaltioiden kanssa näitä indikaattoreita koskevan tiedon täydentämiseksi.

Lisäksi mukana toimitettavien metatietojen saatavuutta voitaisiin edelleen parantaa, jotta käyttäjille voitaisiin tiedottaa paremmin tietojen kansallisista ominaisuuksista, tarkistuksista ja vuosittaisista muutoksista. Mahdollisuutta nykyisen metatietolomakkeen laajentamiseen tullaan tutkimaan tulevien tiedonkeruiden yhteydessä.

Lopuksi voidaan todeta, että vaikka ehdolliset velat ovat tilastojen kannalta haastava alue, viime vuosina on saatu aikaan merkittävää kehitystä. Uusi tietojenkeruu on askel eteenpäin kohti suurempaa avoimuutta Euroopan unionin julkisen talouden tilasta, sillä se antaa kattavamman käsityksen EU:n jäsenvaltioiden rahoitustilanteesta. Vertailukelpoisen ja yhdenmukaistetun tiedon saaminen valtion ehdollisista veloista on merkittävä saavutus, joka on tehnyt EU:sta edelläkävijän tällä alueella kansainvälisellä tasolla.

¹⁸ Ks. <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, collection gov_dd_sgd.

Liite 1. Julkisyhteisöjen ehdollisten velkojen sekä järjestämättömien lainojen kokonaismäärä EU:n jäsenvaltioissa vuonna 2016 (prosenttia BKT:stä)

	Valtiontakaukset			Taseen ulkopuolisiin julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin liittyvät velat	Julkisyhteisöjen sektorin ulkopuolelle luokiteltujen julkisessa määräysvallassa olevien yhteisöjen velat			Järjestämättömät lainat (julkisyhteisöjen varat)
	Kertaluonteinen	Standardoitu	Yhteensä		Rahoitustoimintaan osallistuvat yksiköt	Muuta toimintaa harjoittavat yksiköt	Yhteensä	
Belgia	10,3	0,6	10,9	0,1	38,0	13,7	51,7	:
Bulgaria	0,4	0,1	0,5	0,0	5,0	8,1	13,1	0,1
Tšekki	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	10,7	10,8	1,4
Tanska	9,9	0,0	9,9	0,2	10,9	18,2	29,1	0,3
Saksa	14,3	0,0	14,3	0,0	96,4	4,3	100,7	0,1
Viro	0,0	1,5	1,5	0,1	0,2	13,3	13,5	0,0
Irlanti	1,9	0,0	1,9	0,7	36,4	6,4	42,8	0,8
Kreikka	6,1	0,0	6,1	0,1	136,1	8,1	144,2	0,2
Espanja	7,7	0,0	7,7	0,3	22,7	3,0	25,7	0,2
Ranska	3,0	2,2	5,2	0,0	42,8	19,2	62,0	:
Kroatia	2,6	0,0	2,6	0,1	5,2	5,2	10,4	:
Italia	1,2	1,2	2,4	0,0	29,3	22,6	51,9	0,0
Kypros	9,1	0,3	9,4	0,8	76,2	13,6	89,8	:
Latvia	0,9	0,5	1,5	0,0	-	20,7	20,7	0,2
Liettua	0,2	0,7	0,9	0,0	0,1	5,8	5,9	0,1
Luxemburg	12,0	0,9	12,9	0,0	74,4	7,1	81,5	0,0
Unkari	7,9	0,2	8,1	1,7	9,3	5,0	14,3	0,0
Malta	14,1	0,0	14,1	0,1	3,2	16,2	19,4	0,0
Alankomaat	3,3	0,4	3,7	0,4	88,3	15,6	103,9	0,0
Itävalta	20,5	0,0	20,5	0,1	14,6	13,4	28,0	1,1
Puola	6,5	0,7	7,1	0,0	21,9	12,8	34,7	0,3
Portugali	5,6	0,0	5,6	3,2	62,4	3,9	66,2	1,5
Romania	0,4	1,9	2,2	0,0	3,9	3,5	7,4	0,0
Slovenia	9,6	0,0	9,6	0,0	40,1	18,2	58,2	5,9
Slovakia	0,0	0,0	0,0	3,1	0,3	1,0	1,3	0,1
Suomi	27,0	1,1	28,0	0,0	20,5	22,2	42,7	0,1
Ruotsi	10,5	0,0	10,5	0,0	19,4	24,4	43,8	0,7
Yhdistynyt	8,3	0,1	8,3	1,5	37,6	5,4	42,9	0,0

kuningaskunta								
---------------	--	--	--	--	--	--	--	--

'-' tietoja ei saatavilla; '-' ei sovelleta